

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de doorlichting van Centrum voor Volwassenenonderwijs Encora 115444 te
ANTWERPEN**

Hoofdstructuur volwassenenonderwijs

Instellingsnummer 115444

Instelling Centrum voor Volwassenenonderwijs Encora 115444

Directeur Kathy De Winter

Adres Eikenstraat 8 - 2000 ANTWERPEN

Telefoon 03-212.19.60

Fax 03-212.19.61

E-mail encora1@so.antwerpen.be

Website www.encora.be

Bestuur van de instelling AGB Stedelijk Onderwijs Antwerpen

Adres Lange Gasthuisstraat 15 - 2000 ANTWERPEN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 12-09-2016 t.e.m. 28-10-2016

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 28-10-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 21-12-2016

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Ingrid VAN CAUTER

Teamleden Jurgen HUS, Marjan MEULEWAETER, Geert POLFLIET, Els VAN
RAEMDONCK

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 ADMINISTRATIEVE SITUERING.....	5
2 SAMENVATTING	5
3 DOORLICHTINGSFOCUS	7
3.1 Opleidingen in de doorlichtingsfocus.....	7
3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
4 RESPECTEERT HET CENTRUM DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
4.1 Respecteert het centrum de erkenningsvoorwaarden?	8
4.1.1 Voldoet het centrum aan de onderwijsdoelstellingen?.....	8
4.1.1.1 Aanvullende algemene vorming (AAV)	8
4.1.1.2 Arabisch richtgraad 1	12
4.1.1.3 Engels richtgraad 2	14
4.1.1.4 Italiaans richtgraad 1, Italiaans richtgraad 2, Italiaans richtgraad 3, Italiaans richtgraad 4	16
4.1.1.5 Portugees richtgraad 1, Portugees richtgraad 2	18
4.1.1.6 Spaans richtgraad 1, Spaans richtgraad 2, Spaans richtgraad 3, Spaans richtgraad 4	20
4.1.2 Voldoet het centrum aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	23
4.1.3 Voldoet het centrum aan de overige erkenningsvoorwaarden?	25
4.2 Respecteert het centrum de overige reglementering?.....	26
5 BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?.....	27
5.1 Aanvangsbegeleiding	27
5.2 Deskundigheidsbevordering	28
5.3 Onderwijsaanbod	30
6 ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM.....	33
7 STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM.....	36
7.1 Wat doet het centrum goed?	36
7.2 Wat kan het centrum verbeteren?	36
8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	37
9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG.....	37

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of het centrum

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door het centrum,
3. het algemeen beleid van het centrum.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam het gehele centrum aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in het centrum een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal opleidingen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door het centrum na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of het centrum voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt het centrum voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt het centrum om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt het centrum de doelen en gaat het centrum dit na?
 - ontwikkeling: heeft het centrum aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van het centrum aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van het centrum. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van het centrum of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van het centrum of van structuuronderdelen als het centrum binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van het centrum of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of het centrum de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van het centrum de cursisten over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van het centrum het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van het centrum of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

Het centrum mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 ADMINISTRATIEVE SITUERING

Het Autonoom Gemeentebedrijf Stedelijk Onderwijs (AGSO) wil in het stedelijk onderwijs Antwerpen eenheid en samenwerking creëren. Daarom heeft het gekozen voor een indeling in divisies volgens het onderwijsniveau. De divisiedirecteur, de beleidscoördinator en enkele projectcoördinatoren faciliteren het samenwerkingsverband volwassenonderwijs. Binnen het samenwerkingsverband staat de naam 'Encora' voor vijf stedelijke centra voor secundair volwassenenonderwijs (SCVO), met centrumnummers 28531, 29082, 29124, 29389 en 115444. Encora is opgericht in de huidige samenstelling o.a. om het dalend aantal lesuren in het volwassenenonderwijs te kunnen stoppen en een optimale besteding van de leraarsuren te realiseren. Jaarlijks wordt op divisieniveau een strategische aanbodsoefening gemaakt. Hierdoor kan het onderwijsaanbod verschuiven naar een ander centrumnummer. De opleidingsdirecteurs blijven wel altijd hun opleidingen aansturen en beheren, onafhankelijk van het centrumnummer. Voor een volledig beeld van Encora SVWO verwijzen wij naar de verslagen van alle hogervermelde centrumnummers. Dit centrum maakt sinds september 2013 deel uit van Encora.

2 SAMENVATTING

CVO Encora 115444 organiseert secundair volwassenenonderwijs in de studiegebieden Algemene Vorming en Talen. De opleiding Aanvullende Algemene Vorming (AAV) stond in de focus, evenals Arabisch richtgraad 1, Engels richtgraad 2, Italiaans richtgraad 1,2,3 en 4, Portugees richtgraad 1 en 2 en in Spaans richtgraad 1, 3 en 4.

Uit de erkenningsonderzoeken blijkt dat het centrum de onderwijsreglementering goed respecteert en dat alle onderzochte opleidingen voldoen wat betreft de leerplanrealisatie. Het aanbod AAV is recent toegevoegd aan dit centrum. Toch slaagt het centrum erin zijn maatschappelijke opdracht ten aanzien van tweedekansonderwijs te vervullen. Het positieve voor AAV zit vooral in de aanpak van de intake als onderdeel van de trajectbegeleiding. Samen met de cursist wordt een haalbaar en realistisch traject bepaald, gericht op een snelle eerste succeservaring. Tijdens het verloop van het traject kan de cursist voortdurend rekenen op bijkomende ondersteuning van de leraren, de coördinator, de trajectbegeleider of de mentor. Het centrum heeft wel nog nood aan een doeltreffend en gebruiksvriendelijk cursistenvolgsysteem om al deze initiatieven in beeld te brengen. Hierdoor kunnen de effecten van de begeleidingsacties gemeten worden en eventueel leiden naar kwaliteitsverbetering. In de moderne vreemde talen is de leerplanrealisatie kwaliteitsvol en in Arabisch richtgraad 1 valt het zelfontwikkeld lesmateriaal op.

Zowel het team AAV als het lerarenteam van Talen beschikken over de nodige vakexpertise en vertonen een sterke betrokkenheid naar de diverse cursistengroepen, wat het engagement ten goede komt. De onderwijskwaliteit wordt ondersteund door een recent aangesteld beleidsteam, dat zeer toegankelijk is voor de cursisten en de leraren. Het beleidsteam straalt professionaliteit uit en werkt momenteel samen met de personeelsleden een doelgerichte visie uit, waarbij gezocht wordt naar meer samenwerking tussen de Talen en AAV. Het team heeft hierbij oog voor de wijzigende doelgroepen in het centrum en stemt het aanbod ook af met andere partners. Het kwaliteitsonderzoek wijst uit dat het centrum de professionalisering van alle leraren faciliteert en stimuleert via interne en externe nascholingsinitiatieven. In het kader van de kwaliteitszorg organiseert het centrum systematisch cursistenbevragingen. Toch blijkt het centrum nood te hebben aan meer gerichte analyses van datagegevens met het oog op kwaliteitsontwikkeling.

De onderwijsinspectie besluit de doorlichting met een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarden en met een advies beperkt in de tijd omwille van het onderzoek bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Als het beleid daadkrachtig optreedt en de verbeteracties uitvoert, is het in staat om op eigen kracht de tekorten weg te werken. Het centrum zal na drie schooljaren moeten aantonen dat deze vastgestelde tekorten weggewerkt zijn.

3 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande opleidingen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

3.1 Opleidingen in de doorlichtingsfocus

Algemene vorming

Aanvullende algemene vorming

Talen richtgraad 1 en 2

Arabisch richtgraad 1
Engels richtgraad 2
Italiaans richtgraad 1
Italiaans richtgraad 2
Portugees richtgraad 1
Portugees richtgraad 2
Spaans richtgraad 1
Spaans richtgraad 2

Talen richtgraad 3 en 4

Italiaans richtgraad 3
Italiaans richtgraad 4
Spaans richtgraad 3
Spaans richtgraad 4

3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Aanvangsbegeleiding
Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Curriculum

Onderwijsaanbod

4 RESPECTEERT HET CENTRUM DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

4.1 Respecteert het centrum de erkenningsvoorwaarden?

4.1.1 Voldoet het centrum aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde opleidingen het volgende op.

4.1.1.1 Aanvullende algemene vorming (AAV)

Voldoet

De leerplandoelstellingen in de onderzochte modules worden in voldoende mate aangeboden en geëvalueerd.

Outputgegevens

Leerpresetaties

Leerloopbaan

Outcomes

Tevredenheid

De cursisten bereiken de leerplandoelstellingen voor de onderzochte modules 'ICT (M1, M2, M3)', 'Maatschappij (M)', 'Nederlands (Basis)', 'Wetenschappen (M)' en 'Wiskunde (Basis, M1, M2)' in voldoende mate. Het slaagpercentage voor de modules is goed. Een aantal cursisten haken af tijdens de modules ondanks de realistische trajecten en de ondersteuningsinitiatieven.

Het centrum vervult zijn maatschappelijke opdracht op het vlak van tweedekansonderwijs. Het team heeft een kernachtige visie op AAV uitgeschreven die spoort met het leerplan, in het bijzonder met de leerplanattitudes. De vakgroep levert inspanningen om deze attitudes over de modules heen voldoende na te streven.

De leraren AAV vormen een klein hecht team binnen het centrum. Ze voelen zich ondersteund en gerespecteerd door de directie, de coördinator en de trajectbegeleider. Uit de gesprekken tijdens de doorlichting blijkt een grote tevredenheid bij de cursisten. Ze waarderen vooral de laagdrempelige omgang met de leraren, het nieuwe evaluatiesysteem en de ondersteuningsinitiatieven. De soms gebrekkige werking van het elektronisch leerplatform zorgt voor ergernissen bij leraren en cursisten.

Onderwijsorganisatie

Organisatie curriculum

Samenstelling klasgroepen

Gelet op de doelgroep kiest het centrum ervoor enkel de modules 'minimum' aan te bieden. Een groot deel van de cursisten heeft inderdaad een beroepsgericht perspectief. De enkele cursisten die gericht zijn op verder studeren en beter de modules 'breed' volgen, worden vlot doorverwezen naar andere centra in de buurt.

De gemiddelde groepsgrootte ligt boven de deler. Het blijft echter werkbaar, zeker wat betreft het aanbod van de leerplandoelstellingen. Leraren geven aan dat de evaluatiepraktijk in grotere groepen soms minder beheersbaar is.

Het centrum kiest voor een semestersysteem. Met de inbouw van afstandstaken en -lessen tracht men per module voldoende lestijden in te richten. Bij een aantal modules lukt dit minder goed omdat nogal wat onderwijstijd gaat naar evaluatie en duiding bij het evaluatiesysteem.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Doelmatigheid

Beheersingsniveau

Samenhang

Al sinds de aanvang van AAV (4 jaar terug) werkt het team prioritair aan leerplangericht en ondersteunend cursusmateriaal. De leraren zorgen hiermee voor een overwegend leerplangericht aanbod en communiceren hierover transparant met hun cursisten. De organisatie van een aantal extramurale activiteiten die vooral plaats vinden in de niet onderzochte modules betekent een meerwaarde voor de opleiding.

In het aanbod is voor de modules 'Nederlands basis' en 'wiskunde basis' een uitbreiding mogelijk. Cursisten kunnen deze modules over 80 lestijden volgen in plaats van de 40 lestijden. Hiermee speelt het centrum globaal in op de beginsituatie van de meeste cursisten, maar het aanbod is niet altijd uitgebouwd op maat van de individuele noden van de cursist.

Om het zelfregulerend werken te stimuleren, maakte het team de afspraak om minimum één afstandsles per module te organiseren. Het geheel van afstandstaken in modules gecombineerd onderwijs weegt soms op de taakbelasting van de cursist en vormt niet altijd de optimale aanpak om bepaalde leerplandoelen te bereiken.

Het centrum krijgt te maken met een grotere instroom van cursisten met specifieke talige noden. Hierop speelt men binnen de opleiding AAV minder doelgericht in. Gestructureerde taalondersteuning is onvoldoende doorgedrongen tot op moduleniveau.

Doorheen alle modules is er tijdens het verwerven van de leerplandoelstellingen voldoende aandacht voor het verhogen van de ICT-geletterdheid van de cursisten.

Alle lessen wiskunde vertrekken van verzorgd en goed gestructureerd cursusmateriaal met voldoende binding met de leefwereld van de cursist. Voor de module 'Wiskunde basis' is er voldoende aandacht voor stappenplannen en gestructureerd aanleren van rekentechnieken. Enkele onderdelen zoals schattend rekenen, afronden en info halen uit grafieken krijgen een summiere behandeling. Voor de module 'Wiskunde M1' is het aanbod niet evenwichtig. Het onderdeel 'verloop van een functie' is te weinig uitgewerkt en het onderdeel 'meetkunde' wordt te diepgaand uitgespit. Voor de module 'Wiskunde M2' is het positief dat de cursisten een onderzoek uitvoeren. Jammer dat er nogal wat onderwijstijd verloren gaat aan evaluatie. Het ICT-gebruik door cursisten is voldoende geïntegreerd in de lessen wiskunde.

Het aanbod van de modules 'ICT (M1, M2, M3)' vertrekt van een duidelijke visie op deze modules: het ondersteunend karakter van deze modules primeert. De recente herwerking van het lesmateriaal versterkt het functioneel leren zoals het leerplan vraagt. De link met de opdrachten uit de andere modules is nog gering.

In de module 'Wetenschappen (M)' werden de doelen vertaald in overeenstemmende thema's in zeer verzorgd, soms iets te diepgaand cursusmateriaal. Hierbij is er oog voor het streefdoel 'vorming van een wetenschappelijk geletterde burger'. De aandacht voor de generieke doelstellingen kan toenemen in de onderwijspraktijk. Het is onduidelijk hoe de natuurwetenschappelijke methode een plaats krijgt in het aanbod om kennis op te bouwen.

De module 'Nederlands (basis)' kenmerkt zich door een grote variatie aan schrijfp opdrachten en -doelen. Ook hier is de aanpak zeer gestructureerd, zowel bij individueel als groepswork.

Bij de module 'Maatschappij (M)' is er een vrij volledige behandeling van de thema's op een veeleer theoretisch niveau. Het evenwicht tussen kennis en vaardigheden is bij bepaalde onderdelen zoek. De vele afstandstaken laten geen plaats voor het leren in interactie en het inoefenen van de communicatieve vaardigheden. Het cursusmateriaal is goed gestoffeerd, maar wanordelijk en weinig gestructureerd.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Het centrum beschikt over verzorgde lokalen en voldoende leermiddelen om de leerplandoelstellingen te realiseren. Elk lokaal is voorzien van voldoende ICT-infrastructuur. De leraren gebruiken deze ICT-mogelijkheden veelvuldig om het onderwijsproces visueel te ondersteunen.

Er zijn voldoende ICT-lokalen beschikbaar om de cursisten met ICT aan het werk te zetten. Door de verhuizing van de opleiding AAV naar de nieuwe vestigingsplaats is de uitbouw van het Open Leer Centrum (OLC of @trium) nog niet optimaal.

Het geheel van de leeromgeving kan nog aan kracht winnen, zeker wat de aankleding van de vaklokalen en het gebruik van eenvoudig demonstratiemateriaal betreft.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie
Feedback

Het team AAV kiest voor permanente evaluatie met voldoende aandacht voor proces- en productevaluatie. Via taken, toetsen en afstandsopdrachten slagen de leraren erin de cursist mede-eigenaar te maken van zijn leerproces. In een aantal modules zijn er openboek examens. Hierdoor ligt de nadruk terecht meer op het leren omgaan met kennis en informatie dan louter op de reproductie van kennis.

Om nog meer het formatieve luik van de evaluatiepraktijk te benadrukken, is het team onlangs overgestapt van een puntensysteem naar een evaluatiesysteem met kleurcodes. Positief is dat er binnen een aantal modules zeer veel aandacht gaat naar mondelinge en geschreven feedback, waardoor cursisten zich meer bewust zijn van hun eigen leerproces.

Ondanks de inspanningen om de evaluatiepraktijk op teamniveau bij te sturen, zijn er nog heel wat kwaliteitsverschillen over de modules heen. Meer gelijkgerichtheid en meer eenvoudige systemen dringen zich op. Er gaat nogal wat onderwijstijd verloren ten koste van toelichting van het evaluatiesysteem in elke module. De attitude-evaluatie is in sommige modules niet transparant. Het gebruik van de kleurcodes is nog niet in alle modules gekoppeld aan transparante evaluatiecriteria. Slechts in een aantal modules is er een aanzet tot zelf- en peerevaluatie.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

Voor AAV worden de netoverschrijdende afspraken opgevolgd voor het toekennen van vrijstellingen. De trajectbegeleiding bij de intake en de inloophase zijn goed uitgewerkt. Samen met de cursist wordt een haalbaar en realistisch traject bepaald, gericht op een snelle eerste succeservaring.

Tijdens het traject kunnen cursisten voor ondersteuning niet alleen bij hun leraren maar ook bij de coördinator, de trajectbegeleider of de mentor terecht. Het invoeren van het mentorsysteem (elke leraar volgt een aantal cursisten op) is een recent initiatief om cursisten nog beter op te volgen.

Leraren bieden tal van kansen tot remediëring via het elektronisch leerplatform. Zo zijn er voor verschillende modules extra oefeningen, verbeterleutels, ondersteunend filmmateriaal en presentaties beschikbaar. Toch blijven er kansen liggen om meer te differentiëren binnen de lessen zelf. De taalondersteuning binnen de modules is veeleer beperkt. Er is weinig aandacht voor vak- en instructietaal.

Leraren geven aan dat binnen de niet onderzochte modules heel wat opdrachten gebaseerd zijn op het leren toepassen van de OVUR-strategie (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, reflecteren). Binnen de onderzochte modules is dit zelden het geval.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Het centrum kan steunen op een goede teamwerking AAV. Gezien de kleine groep leraren is er naast het formele overleg ook heel wat informeel overleg. Recent zijn er ook vakgroepvergaderingen om het onderwijskundig overleg wat meer op de voorgrond te plaatsen.

4.1.1.2 Arabisch richtgraad 1

Voldoet

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk zijn leerplangericht. Het onderwijsleerproces is dynamisch.

Outputgegevens	Het centrum bereikt met de meeste cursisten de leerplandoelstellingen op het verwachte beheersingsniveau. Van in het eerste leerjaar ligt de taalbeheersing van de cursisten hoog. Het aantal cursisten dat deelneemt aan de examens en de doorstroom naar richtgraad 2 is gemiddeld. De slaagcijfers liggen boven het Vlaams gemiddelde. De cursisten zijn uiterst tevreden over de opleiding, zoals blijkt uit gesprekken en jaarlijkse, systematische bevestigingen. Die worden besproken in het vakoverleg en leiden tot aanpassingen in de lespraktijk. In functie van de deliberaties bespreken de leraren de cursistenresultaten op individueel niveau. Ook de doorstroom en uitval behoren tot de materies die aan bod komen, maar een analyse van deze cursistengegevens op globaal niveau gebeurt veeleer ad hoc.
<i>Leerprestaties</i>	
<i>Leerloopbaan</i>	
<i>Outcomes</i>	
<i>Tevredenheid</i>	
Onderwijsaanbod	De leraren bieden alle leerplandoelstellingen in alle modules van richtgraad 1 aan. Ze bewaken het evenwicht tussen de productieve en receptieve vaardigheden in onderling overleg en leggen de afspraken vast in de moduleplanning. Ze bewaken de horizontale en verticale samenhang van de leerstof.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Doelmatigheid</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De ondersteunende kennis is functioneel voor het communicatieproces. Ze wordt geïntegreerd aangeboden en ingeoeft in zinvolle, realistische contexten. De doelen worden aangeboden op het correcte beheersingsniveau. De leraren ontwikkelden zelf het lesmateriaal, dat samengesteld is met het oog op de realisatie van de leerplandoelen en de motivatie bij de cursisten. Het materiaal is uiterst kwaliteitsvol. De leraren gebruiken (semi-)authentiek tekstmateriaal ter ondersteuning van het leerproces. Het tekstaanbod is gevarieerd, conform de leerplannen. De leraren hebben oog voor de verwerkingsniveaus van de eerste richtgraad. Visuele ondersteuning en het spelelement krijgen een belangrijke plaats in een doeltreffende aanpak om de cursisten vertrouwd te maken met de – voor hen – vreemde tekens. Er is ook ruime aandacht voor de culturele component van het aanbod.

De lesactiviteiten zijn gestructureerd en de werkvormen gevarieerd. Activerende werkvormen stimuleren de cursisten om te oefenen. De lessen zijn afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de cursisten en sluiten aan bij hun leefwereld en interesses. De leraren hebben maximaal oog voor het individuele competentieniveau van de cursisten. De teksten nemen toe in complexiteit en lengte over de verschillende leerjaren. De instructietaal is eenduidig en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de cursist. Ze ondersteunt het bereiken van de onderwijsdoelen. De leraren hanteren maximaal de doeltaal, met aandacht voor instructietaal vanaf het eerste leerjaar.

Evaluatiepraktijk De evaluatiepraktijk is afgestemd op de aangeboden leerstof, de leerplandoelen en de verwachte beheersingsniveaus. De leraren bewaken het evenwicht tussen de verschillende vaardigheden o.m. via centrumbrede afspraken over de puntenverdeling tussen de productieve en receptieve vaardigheden voor de moderne vreemde talen. Er zijn ook algemene afspraken over de puntenverdeling tussen dagelijks werk en examens. Soms is er op het toetsmateriaal een expliciete verwijzing naar leerplandoelen, wat interne controle vergemakkelijkt.

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie
Feedback*

De leraren bespreken toets- en examenmateriaal in de vakgroep en stellen gemeenschappelijke of gelijkaardige toetsen op. Die zijn verzorgd en transparant, zowel wat vraagstelling als wat puntenverdeling betreft. De leraren maken in ruime mate gebruik van overzichtelijke evaluatieroosters met criteria die vaardigheden en grammaticale en lexicale leerinhouden integreren. Daarbij is er ook aandacht voor de inhoud en informatiewaarde van de taaluitingen. In veel gevallen zijn de cesuren voor de toegekende punten geobjectiveerd. De evaluatie van vakattitudes is meestal beperkt tot spreek- en schrijfdurf.

De leraren grijpen de beoordelingsmomenten aan om het leerproces bij te sturen. De cursisten krijgen veelvuldig mondelinge feedback. Toetsen en examens zijn ook voorzien van schriftelijke commentaar en suggesties. De evaluaties worden besproken in de les.

Alternatieve toetsmethodes, zoals zelf- en peerevaluatie maken geen structureel deel uit van de gangbare beoordelingspraktijk.

Leerbegeleiding De leraren geven mondelinge en schriftelijke feedback op maat van de cursist. Met extra oefeningen (op papier of elektronisch) voor de verschillende vaardigheden, geven ze de cursist de gelegenheid om zichzelf bij te schaven. Huiswerk en verwijzingen naar relevante websites zijn stimulansen om zelfstandig de vaardigheden in te oefenen.

*Preventief
Curatief*

Uitrusting De klassen zijn uitgerust met de ICT-middelen die het leerplan voorschrijft. Ze worden effectief ingezet om het onderwijsleerproces te ondersteunen. Er is internet. De leraren maken gebruik van elektronische borden. Er is een mediatheek ter beschikking van de leraren

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

Onderwijsorganisatie De groepsgrootte in het eerste leerjaar overschrijdt de deler, waardoor het inoefenen van vooral de spreekvaardigheid extra inspanningen en creativiteit vergt van de leraren.

Samenstelling klasgroepen

Deskundigheidsbevordering

Overleg
Vorming

De leraren overleggen geregeld informeel en formeel. De verslaglegging is efficiënt en gebeurt via een 'afsprakennota', die systematisch geüpdatet wordt. Zowel agogisch-didactische thema's als organisatorische aspecten maken deel uit van het overleg. De afgelopen jaren ging veel aandacht naar het bijschaven en verfijnen van de evaluatiepraktijk.

De leraren volgen nascholingen en zorgen voor verspreiding van de opgedane kennis en inzichten. Aan de hand van een databank met voorbeelden van goede praktijk tracht het centrum de uitwisseling over de moderne talen heen te stimuleren. Binnen richtgraad 1 is de uitwisseling en afstemming van de lespraktijk optimaal. Over de richtgraden heen en tussen de talen is er ruimte voor verdere afstemming van didactische inzichten, bijv. om de criteria voor de taalvaardigheden gelijkgericht uit te werken.

4.1.1.3 Engels richtgraad 2

Voldoet

Het onderwijsaanbod is leerplangericht. De evaluatiepraktijk is representatief voor de leerplandoelen.

Outputgegevens

Leerprestaties
Leerloopbaan
Outcomes
Tevredenheid

De resultaten die het centrum met zijn cursisten haalt, voldoen ruimschoots. De deelname aan de examens ligt op het Vlaamse gemiddelde. De slaagpercentages van de cursisten die aan de examens deelnemen liggen hoog. De cursisten zijn uiterst tevreden over de opleiding en het centrum, zoals blijkt uit gesprekken en jaarlijkse, systematische bevragingen. Die worden besproken in het vakoverleg en leiden tot aanpassingen in de lespraktijk. In functie van de deliberaties bespreken de leraren de cursistenresultaten op individueel niveau. Ook de doorstroom en uitval behoren tot de materies die opgevolgd worden op individueel niveau. Maar een systematische analyse van deze cursistengegevens over de richtgraden heen gebeurt veeleer ad hoc.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Doelmatigheid
Beheersingsniveau
Samenhang

De leraren bieden alle leerplandoelstellingen in alle modules aan. Ze bewaken het evenwicht tussen de productieve en receptieve vaardigheden in onderling overleg en leggen de afspraken vast in de moduleplanning. Ze bewaken de horizontale en verticale samenhang van de leerstof. Ze bieden de leerplandoelen aan d.m.v. een handboek en een leerwerkboek, aangevuld met eigen materiaal.

De ondersteunende kennis is functioneel voor het communicatieproces. Ze wordt geïntegreerd aangeboden en ingeoeft in zinvolle, realistische contexten. Uitzonderlijk wordt nog grammaticale kennis geïsoleerd behandeld. De leerdoelen worden aangeboden op het correcte beheersingsniveau. De leraren gebruiken (semi-)authentiek tekstmateriaal ter ondersteuning van het leerproces. Het tekstaanbod is gevarieerd, conform de leerplannen. De leraren hebben oog voor de verwerkingsniveaus van de tweede richtgraad in de verschillende vaardigheden. Er is aandacht voor de culturele component van het aanbod.

Het lesverloop is gestructureerd en gevarieerd. Activerende werkvormen en duowerk stimuleren de cursisten om te oefenen. De lessen zijn afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de cursisten en sluiten aan bij hun leefwereld en interesses. De leraren hebben maximaal oog voor het individuele competentieniveau van de cursisten. De leraren hanteren consequent de doeltaal, wat de luisterkansen voor de cursisten aanzienlijk verhoogt. Soms worden examenvragen nog naar het Nederlands vertaald.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De klassen zijn uitgerust met de ICT-middelen die het leerplan voorschrijven. Ze worden effectief ingezet om het onderwijsleerproces te ondersteunen. Er is internet. De leraren maken gebruik van elektronische borden. Er is een mediatheek ter beschikking van de leraren.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i> <i>Feedback</i>	De evaluatiepraktijk is afgestemd op de aangeboden leerstof, de leerplandoelen en de verwachte beheersingsniveaus. De leraren bewaken het evenwicht tussen de verschillende vaardigheden o.m. via centrumbrede afspraken over de puntenverdeling tussen de productieve en receptieve vaardigheden voor de moderne vreemde talen. Er zijn ook algemene afspraken over de puntenverdeling tussen dagelijks werk en examens. Geregeld is er op het toetsmateriaal een expliciete verwijzing naar leerplandoelen, wat interne controle vergemakkelijkt.

Het evalueren van de spreekvaardigheid op een formele maar ongedwongen manier gebeurt minder systematisch. Daardoor is het aantal evaluaties voor spreekvaardigheid in verhouding beperkter. Nochtans zijn de instrumenten om dit te doen voorhanden en worden cursisten mondeling bijgestuurd waar nodig.

De leraren bespreken toets- en examenmateriaal in de vakgroep en stellen gemeenschappelijke of gelijkaardige toetsen op. Die zijn verzorgd en transparant, zowel wat vraagstelling als wat puntenverdeling betreft. De leraren maken in ruime mate gebruik van overzichtelijke scorewijzers met criteria die vaardigheden en grammaticale en lexicale leerinhouden integreren. Aan de inhoud en de communicatieve waarde van de taaluitingen wordt in de meeste scorewijzers weinig gewicht toegekend. In toenemende mate zijn de cesuren voor de toegekende punten geobjectiveerd. De evaluatie van vakattitudes is meestal beperkt tot spreek- en schrijfdurf.

De leraren grijpen de beoordelingsmomenten aan om het leerproces bij te sturen. De cursisten krijgen veelvuldig mondelinge feedback. Toetsen en examens zijn ook voorzien van schriftelijke commentaar en suggesties. De evaluaties worden besproken in de les.

Alternatieve toetsmethodes, zoals zelf- en peerevaluatie maken geen structureel deel uit van de gangbare beoordelingspraktijk.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De leraren geven mondelinge en schriftelijke feedback op maat van de cursist. Met extra oefeningen (op papier of elektronisch) voor de verschillende vaardigheden, geven ze de cursist de gelegenheid om zichzelf bij te schaven. Geregeld huiswerk stimuleert de cursisten om zelfstandig de vaardigheden in te oefenen.

Onderwijsorganisatie
Samenstelling klasgroepen
Organisatie curriculum

De groepsgrootte overschrijdt soms de deler, waardoor het inoefenen van vooral de spreekvaardigheid extra inspanningen en creativiteit vergt van de leraren. In RG 2.1 geven twee leraren om de week afwisselend les aan dezelfde klasgroep, wat door de cursisten geapprecieerd wordt en de gelijkgerichtheid en het overleg faciliteert.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De leraren overleggen geregeld informeel en formeel. De verslaglegging is efficiënt en gebeurt via een 'afsprakennota', die systematisch geüpdatet wordt. Zowel agogisch-didactische thema's als organisatorische aspecten maken deel uit van het overleg. De afgelopen jaren ging veel aandacht naar het bijschaven en verfijnen van de evaluatiepraktijk.

De leraren volgen nascholingen en zorgen voor verspreiding van de opgedane kennis en inzichten. Aan de hand van een databank met voorbeelden van goede praktijk tracht het centrum de uitwisseling over de moderne talen heen te stimuleren. Tussen de talen is er ruimte voor verdere afstemming van didactische inzichten, bijv. om de criteria voor de taalvaardigheden gelijkgericht uit te werken.

De leraren volgen nascholingen en zorgen voor verspreiding van de opgedane kennis en inzichten.

4.1.1.4 Italiaans richtgraad 1, Italiaans richtgraad 2, Italiaans richtgraad 3, Italiaans richtgraad 4

Voldoet

De leerplandoelstellingen, noodzakelijk voor het bereiken van de eindtermen, worden op een kwaliteitsvolle manier aangeboden en in voldoende mate geëvalueerd.

Outputgegevens
Leerprestaties
Leerloopbaan
Outcomes
Tevredenheid

De cursisten bereiken de leerplandoelstellingen op een kwaliteitsvolle manier. De cursisten volgen de opleiding vooral omwille van hun persoonlijke ontwikkeling omdat zij Italiaanse familie hebben of omdat zij een voorliefde hebben voor de Italiaanse taal en cultuur.

De grootste uitval situeert zich in het eerste jaar, dit is conform het Vlaams gemiddelde. De dagmodules kennen iets hogere slaagpercentages dan de avondlessen maar er is geen verschil tussen de twee lesplaatsen. Een systematische screening en opvolging van de slaagcijfers gebeurde tot nog toe niet. Dit is een uitdaging voor het beleidsteam op het vlak van datagebruik.

Uit gesprekken met cursisten blijkt dat zij zeer tevreden zijn over de inzet en het aanbod van de leraren Italiaans. Ze appreciëren de afwisselende uitnodigende werkvormen, het geslaagde gebruik van multimedia en het aanbod van extra activiteiten. Bovendien vinden de cursisten het les krijgen van native speakers een absolute meerwaarde.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Doelmatigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Het aanbod is volledig, evenwichtig, op het gepaste beheersingsniveau en met een doelmatige samenhang. De leraren spelen deskundig en enthousiast in op de leerbehoeften van het doelpubliek, zonder de leerplandoelstellingen uit het oog te verliezen. Zij zorgen voor een aangename en uitnodigende klassfeer die cursisten ertoe aanzet de doeltaal te hanteren. Naast de leerboeken wordt er extra ondersteunend leermateriaal aangeboden en ontwikkeld, afgestemd op het taalbeheersingsniveau van de cursisten. Van taalspellen tot liedjes, van driloefeningen tot filmfragmenten: het professionele lerarenteam zet alle mogelijke leermiddelen in om de cursisten de Italiaanse taal en cultuur eigen te maken. Het gratis extra multimediamateriaal van het nieuwe leerboek, dat sinds dit schooljaar gebruikt wordt, speelt daar doeltreffend op in. De leraren proberen alle cursisten warm te maken voor het gebruik van de elektronische leeromgeving door de link in de klas te leggen. Niet alle cursisten gaan in op het aanbod van extra materiaal via dit platform, omdat zij de nodige kennis missen om in te loggen of omdat zij de actieve contactmomenten prefereren. De cursisten worden ook uitgenodigd op tal van extracurriculaire activiteiten, die plaats vinden o.a. in Antwerpen. Op deze manier komen zij in contact met andere native speakers en krijgen zij de Italiaanse taal en cultuur aangereikt buiten de klasmuren.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De klaslokalen zijn zonder uitzondering uitgerust met een elektronisch bord en met draadloos internet. De leraren zetten deze uitrusting effectief en efficiënt in om de leerplandoelen te bereiken. Enkel in de campus Eikenstraat, waar de lokalen overdag door een middelbare school worden gebruikt, laat de uitrusting het al eens afweten omwille van technische defecten. Er bestaat dan wel de mogelijkheid om van lokaal te veranderen, maar dat kan vervelend zijn voor de lesgever en voor de cursisten.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i> <i>Feedback</i>	De gespreide evaluatiepraktijk is over het algemeen vrij volledig en evenwichtig en op het correcte taalbeheersingsniveau. De cursisten weten hoe de evaluatie gebeurt en krijgen feedback via individuele of klassikale terugkoppelingen. Enkel het gebruik van verschillende scorewijzers, die niet altijd het correcte niveau bewaken, kan eenduidiger. Soms ligt de vraagstelling iets te hoog voor het beoogde niveau, al zijn de resultaten van de cursisten meer dan bevredigend. Voor de variatie in tekstsoorten valt het op dat de prescriptieve teksten nauwelijks aan bod komen in de evaluatiepraktijk. Dit is een aandachtspunt. Omwille van het ontbreken van bronvermeldingen, is het vaak niet te achterhalen of voor een luisteropdracht effectief in visuele ondersteuning werd voorzien. Het centrum heeft ervoor gekozen onder de titel schrijfvaardigheid enerzijds ondersteunende kennis te bevragen anderzijds er de echte schrijfvaardigheidsopdrachten in onder te brengen. De leraren kunnen er wel over waken dat het gewicht toegekend aan de ondersteunende kennis binnen schrijfvaardigheid niet te groot is. Alle opgaven staan in het Nederlands en in het Italiaans tot in de hogere richtgraden. Dit is verwonderlijk aangezien de doeltaal consequent gehanteerd wordt in de lespraktijk.

In richtgraad drie en vier wordt er sinds dit schooljaar gewerkt met een portfolio en dus met permanente evaluatie. De leraren zijn daarin nog zoekende en werken samen met hun collega's Spaans, Portugees en Zweeds. De leerplandoelen vormen daarbij de leidraad. Welke criteria er worden gehanteerd en hoe deze samen met de feedback in kaart gebracht kunnen worden, is nog niet volledig duidelijk. Op basis van hun expertise en door samen te werken over de talen heen kan dit verder uitgeklaard worden. De transparantie voor de vorderingen in het onderwijsleerproces van elke cursist staat voor de leraren centraal. Cursisten van deze hogere richtgraden zijn blij met de beslissing dat zij geen 'examens' meer moeten afleggen, maar vragen tegelijkertijd duidelijkheid over de verwachtingen in deze vernieuwde evaluatiepraktijk.

Leerbegeleiding	De oriëntering van zij-instromers gebeurt op een correcte en vlotte manier.
<i>Preventief</i>	Daar waar cursisten het moeilijker hebben om het beoogde taalbeheersingsniveau te bereiken, krijgen zij klassikaal en persoonlijk ondersteuning door de leraren. Via herhalingen, extra oefeningen, waar mogelijk via remediëring op de ELO, proberen de leraren deze cursisten feedback te geven en te begeleiden. De leraren doen er alles aan om alle cursisten tot een hoger taalbeheersingsniveau te brengen conform de leerplandoelen. Zij streven ernaar de uitval tot een minimum te beperken om de doorstroom niet te hypothekeren, maar tegelijkertijd de kwaliteit te bewaken.
<i>Curatief</i>	

4.1.1.5 Portugees richtgraad 1, Portugees richtgraad 2

Voldoet

De leerplandoelstellingen, noodzakelijk voor het bereiken van de eindtermen, worden op een kwaliteitsvolle manier aangeboden en geëvalueerd.

Outputgegevens	De cursisten bereiken de leerplandoelstellingen op een kwaliteitsvolle manier.
<i>Leerprestaties</i>	De cursisten volgen deze opleiding omwille van hun persoonlijke ontwikkeling.
<i>Leerloopbaan</i>	Dit jaar kent het centrum een zeer grote instroom in richtgraad één, dankzij de efficiënte samenwerking met andere centra in de regio.
<i>Outcomes</i>	
<i>Tevredenheid</i>	

De grootste uitval situeert zich in richtgraad één. Opvallend daarbij is dat de slaagpercentages van de modules van campus Eikenstraat aanzienlijk hoger liggen dan deze van campus Grote Steenweg. Een verklaring daarvoor is nog niet gezocht. Deze vaststelling was een verrassing voor de leraren Portugees. Dit verdient verdere systematische opvolging en data-analyse.

Er zijn jaarlijks cursistentevredenheidsenquêtes. De cursisten zijn zeer tevreden over de manier waarop de leraren het aanbod vorm geven met veel aandacht voor cultuur. Dat de cursistengroepen afwisselend native en niet-native leraren hebben, vinden zij een voorrecht. Vroegere opmerkingen over het verhogen van spreekkansen voor de cursisten werden door de leraren onmiddellijk opgepikt en geredigeerd. De interactie leraren-cursisten verloopt prima.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Doelmatigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Het onderwijsaanbod is volledig, evenwichtig, op het correcte taalbeheersingsniveau en met een leerplandoelgerichte samenhang. De leraren investeren in het zoeken naar Portugese leerboeken die perfect afgestemd zijn op het doelpubliek. Dit schooljaar is in de eerste module een nieuwe methode geïntroduceerd die zeer interactief is en die perfect aansluit bij de behoeften. Dankzij de uitstekende contacten met het lerarenteam zal de Portugese uitgeverij zelfs later op het schooljaar met de cursisten komen praten om de volgende uitgave bij te sturen. De leraren zetten sterk in op het aanbieden van verschillende werkvormen o.a. via taalspellen, multimediagebruik, wisselende groepsindelingen. Het aanbieden van vaardigheden en ondersteunende kennis loopt in elkaar over op een zeer natuurlijke manier, met aandacht voor attitudes en vaardigheden. De instructie- en vaktaal is consequent Portugees vanaf richtgraad één. Cursisten ontwikkelen snel een goede luister- en spreekvaardigheidsattitude: vanaf de eerste modules spreken zij de leraren aan in het Portugees. Enkel het doelgerichte gebruik van de elektronische leeromgeving (ELO) is wisselend succesvol, precies omdat niet alle cursisten voldoende vertrouwd zijn met het medium. Een aantal cursisten verkiezen nog altijd teksten op papier omdat zij moeilijk overweg kunnen met een computer. Waar nodig zorgen de leraren daarom voor een dubbel aanbod: én digitaal én op papier. De leraren organiseren tal van extracurriculaire activiteiten die de cursisten uitnodigen de taal in levensechte taalsituaties te gebruiken. Jaarlijks organiseren de leraren niet enkel reizen naar Portugal, ook Brazilië stond al enkele keren op het programma.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De klaslokalen in de campus Grote Steenweg en in de campus Eikenstraat zijn zonder uitzondering uitgerust met voldoende actuele leermiddelen voor de realisatie van de onderwijsdoelen. De leraren maken elke les op een efficiënte manier gebruik van de multimedia-uitrusting. Enkel in de campus Eikenstraat, waar de lokalen overdag door een middelbare school worden gebruikt, laat de uitrusting het al eens afweten omwille van technische defecten. Er is dan wel een mogelijkheid van lokaal te veranderen, maar dat kan vervelend zijn voor lesgever en cursisten.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i> <i>Feedback</i>	De evaluatiepraktijk is volledig, evenwichtig, transparant en op het correcte beheersingsniveau. De cursisten weten op welke manier zij geëvalueerd worden. De evaluatie behandelt alle vaardigheden op een evenwichtige manier. Het centrum heeft ervoor gekozen onder de titel schrijfvaardigheid enerzijds ondersteunende kennis te bevragen, anderzijds er de echte schrijfvaardigheidsopdrachten in onder te brengen. De leraren waken erover dat het gewicht toegekend aan de ondersteunende kennis binnen schrijfvaardigheid niet te groot is. Alle opgaven staan in het Nederlands en in het Portugees tot in de hogere richtgraden, dit is verwonderlijk aangezien de doeltaal consequent gehanteerd wordt in de lespraktijk. De cursisten krijgen constant ondersteunende feedback op hun prestaties tijdens de lessen en na elk formeel evaluatiemoment.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De beginsituatieanalyse leidt tot een correcte oriëntering van cursisten die al kennis van Portugees hebben. De oriëntering gebeurt vlot en adequaat in het belang van de cursist en van de cursistengroep.

Als een cursist problemen ondervindt in het onderwijsleerproces remedieert de leraar via klassikale herhalingen, extra individuele oefeningen al dan niet tijdens een pauzemoment of indien mogelijk via de ELO. Waar nodig motiveert een leraar de cursist om een jaar over te zitten, als de taalvaardigheid de vlotte doorstroom in de weg staat.

Deskundigheidsbevordering
Overleg

Het lerarenteam heeft veel informeel overleg en deelt vlot informatie of lesmateriaal. Daarnaast is er ook een formele overlegstructuur waarbij afspraken vastgelegd worden die van belang zijn voor de optimalisering van het aanbod en van de evaluatiepraktijk. De leraren vormen een sterke groep die het belang van het centrum en van het doelpubliek altijd voor ogen houdt. Zij werk(t)en samen een kwaliteitsvolle opleiding Portugees uit.

4.1.1.6 Spaans richtgraad 1, Spaans richtgraad 2, Spaans richtgraad 3, Spaans richtgraad 4

Voldoet

De leerplandoelstellingen, noodzakelijk voor het bereiken van de eindtermen, worden op een kwaliteitsvolle manier aangeboden en in voldoende mate geëvalueerd.

Outputgegevens
Leerprestaties
Leerloopbaan
Outcomes
Tevredenheid

De cursisten bereiken de leerplandoelen in voldoende mate. De meeste cursisten leren Spaans uit persoonlijke interesse, vooral om op reis te gaan naar Spanje of Zuid-Amerika. De grootste uitval situeert zich in richtgraad één, waar minder dan de helft van de ingeschreven cursisten uiteindelijk het jaar afwerkt. Opvallend is dat in de combi-beginnersmodule minder dan één op drie cursisten deelneemt aan de eindevaluatie. Zij stromen niet door naar een vervolgmodule en leveren het centrum weinig rendement op. De analyse van de slaagpercentages gebeurt echter niet systematisch en heeft vooralsnog niet tot mogelijke (re-)acties geleid.

Over het algemeen zijn de cursisten uiterst tevreden over de inzet van het lerarenteam, de aangename sfeer in het centrum en de grote aandacht voor de Spaanse en Latijns-Amerikaanse cultuur. De mate van tevredenheid verschilt wel van leraar tot leraar. Cursisten die in hun loopbaan minstens één jaar les krijgen van een native speaker, vinden dit een positieve en leerrijke ervaring.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Doelmatigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Het onderwijsaanbod voor Spaans is volledig, evenwichtig, op het correcte taalbeheersingsniveau en met een doelmatige samenhang tussen ondersteunende kennis en vaardigheden. Het lerarenteam is permanent op zoek naar leerboeken of leermethodes die zo goed mogelijk aansluiten bij de behoeften van het heterogene volwassen doelpubliek. De leraren zijn vertrouwd met de te bereiken leerdoelen per niveau en kiezen extra materiaal in functie van de leerplanrealisatie. Zij gebruiken frequent actueel luister- en videomateriaal en bieden de cursisten uitgewerkte syllabi aan met o.a. oefeningen op ondersteunende kennis. De vaak grote klasgroepen dagen hen uit om afwisselende en actieve werkvormen te hanteren, zodat de cursisten zo veel mogelijk aan het woord zijn. De instructie- en vaktaal is meestal de doeltaal, al zijn er volgens de cursisten grote verschillen tussen de leraren. Dit blijft een permanent aandachtspunt. Het lerarenteam heeft frequent informeel overleg per richtgraad om de afspraken te bewaken over de minimale doelstellingen die de cursisten moeten bereiken. Het gebruik van de elektronische leeromgeving (ELO) wordt sterk gestimuleerd, maar niet alle cursisten gaan in op dit aanbod omdat zij er te weinig mee vertrouwd zijn of omdat zij er privé geen tijd voor vrijmaken. Daardoor hebben de leraren soms extra werk om te voorzien in een dubbel aanbod en zo alle cursisten tevreden te stellen. Daarnaast zetten de leraren in op extracurriculaire activiteiten, waardoor de cursisten de doeltaal in reële taalsituaties kunnen oefenen. Dit is een meerwaarde en cursisten waarderen dit aanbod.
Onderwijsorganisatie <i>Samenstelling klasgroepen</i>	Uit de analyse van de aantallen blijkt dat er vooral 's avonds zeer grote klasgroepen zijn die de vooropgestelde deler ruimschoots overstijgen. Het is een permanente uitdaging voor de leraren om in dat geval elke cursist voldoende spreekkansen te geven. Zo lang de data-analyse geen verband aantoonde tussen de uitval en de grootte van de beginnersgroepen, is dit een weloverwogen organisatorische keuze. Van zodra de draagkracht van een leraar in het gedrang komt, kan dit de realisatie van de onderwijsdoelstellingen hypothekeren. Op dat ogenblik biedt het beleidsteam wel extra ondersteuning en opvolging aan. Zeer recent werden er nieuwe (kleinere) groepsnormen voorgesteld voor alle moderne vreemde talen.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De klaslokalen zijn zonder uitzondering uitgerust met een elektronisch bord en met draadloos internet. De leraren zetten deze uitrusting effectief en efficiënt in om de leerplandoelen te bereiken. Enkel in de campus Eikenstraat, waar de lokalen overdag door een middelbare school worden gebruikt, laat de uitrusting het al eens afweten omwille van technische defecten. Er bestaat dan wel de mogelijkheid om van lokaal te veranderen, maar dat kan vervelend zijn voor de lesgever en voor de cursisten.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie
Feedback

Uit de evaluaties van 2015-2016 blijkt dat deze in voldoende mate evenwichtig, volledig en in het algemeen op het correcte taalbeheersingsniveau zijn opgesteld. De cursisten zijn op de hoogte van de manier waarop zij geëvalueerd worden en krijgen klassikaal of individueel feedback op hun leerproces.

Het centrum heeft ervoor gekozen onder de titel schrijfvaardigheid enerzijds ondersteunende kennis te bevragen anderzijds er de echte schrijfvaardigheidsoopdrachten in onder te brengen. De leraren waken erover dat het gewicht toegekend aan de ondersteunende kennis binnen schrijfvaardigheid niet te groot is. De opgaven staan in het Nederlands en in het Spaans tot in de hogere richtgraden. Dit is verwonderlijk aangezien de doeltaal consequent gehanteerd wordt in de lespraktijk. Vooral in richtgraad één is de link gemaakt met de leerplandoelstellingen niet altijd correct. De opdrachten voor lees- en spreekvaardigheid vereisen soms een te hoog verwerkingsniveau. Deze enkele aandachtspunten zijn echter niet te veralgemenen. Het is duidelijk dat het centrum zich de voorbije jaren heeft toegelegd op het optimaliseren van de evaluatiepraktijk en dat het daartoe professionaliseringstrajecten heeft aangeboden. Deze aanpak werpt vruchten af. Zo is de databank met goede voorbeelden van evaluatiepraktijk een verdienstelijk hulpmiddel voor alle leraren. Uit de evaluaties blijkt dat zij er effectief gebruik van maken. De verschillende scorewijzers kunnen echter nog beter op elkaar en op de leerplandoelen afgestemd worden. Net zoals bij Italiaans zijn prescriptieve teksten bijna onvindbaar in de evaluatiepraktijk.

In richtgraad drie en vier wordt er sinds dit schooljaar gewerkt met een portfolio en dus met permanente evaluatie. De leraren zijn daarin nog zoekende en werken hiervoor samen met hun collega's Italiaans, Portugees en Zweeds. De leerplandoelen vormen daarbij de leidraad. Welke criteria er worden gehanteerd en hoe deze samen met de feedback in kaart gebracht kunnen worden, is nog niet volledig duidelijk. Op basis van hun expertise en door samen te werken over de talen heen kan dit verder uitgeklaard worden. De transparantie voor de vorderingen in het onderwijsleerproces van elke cursist staat voor de leraren centraal. Cursisten van deze hogere richtgraden zijn blij met de beslissing dat zij geen 'examens' meer moeten afleggen, maar vragen tegelijkertijd duidelijkheid over de verwachtingen in deze vernieuwde evaluatiepraktijk.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De oriëntering van zij-instromers met al enige voorkennis gebeurt correct en vlot naar het correcte niveau. Daartoe wordt een schriftelijke proef regelmatig gecombineerd met een gesprek.

De leraren zorgen voor remediëring en geven feedback aangepast aan de noden van alle cursisten. Eventueel gebruiken zij de ELO voor verdere remediëring. Waar wenselijk bezorgen ze de cursisten extra oefenmateriaal of bieden individuele hulp aan tijdens de pauzes. De leraren contacteren en stimuleren cursisten die dreigen af te haken. Zij zetten zich in om alle cursisten te laten doorstromen naar de vervolgmodule.

4.1.2 Voldoet het centrum aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Het centrum beschikt over diverse vestigingsplaatsen. Dit verslag heeft betrekking op de vestigingsplaatsen Grotesteenweg 226-224 en Eikenstraat 8.

Het Stedelijk Onderwijs wil met de organisatie van het welzijnsbeleid vooral eenheid en samenwerking creëren. Daarom heeft het beleid gekozen voor een indeling in divisies volgens de onderwijsniveaus. Deze hebben een eigen opdracht, werking, structuur en stellen een beleidsplan op. Om maximaal een gelijkgericht beleid na te streven, leidt één divisiedirecteur de divisie. Verschillende acties zijn in de meerjarenplanning op centraal niveau van het 'Autonoom Gemeentebedrijf van het Stedelijk Onderwijs van Antwerpen' (AGSO) opgenomen en worden door verschillende verantwoordelijken opgevolgd.

De dienst Patrimonium en de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk (IDPB) ondersteunen de divisie. Zij volgen de verslagen van de externe diensten op, geven advies en plannen acties om de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) in de centra te verbeteren. Op basis van een onderzoek, gebaseerd op de activiteiten op een locatie en uitgevoerd door de interne preventiedienst, zijn alle locaties ingedeeld volgens drie risicoprofielen: laag risico (o.a. opleidingen NT2, administratieve diensten); middelhoog risico (instellingen met een beperkt aanbod praktijk) en hoog risico (instellingen met technische opleidingen). Indien meerdere profielen aanwezig zijn op een locatie, primeert het zwaarste risicoprofiel voor de hele locatie. Binnen de divisie is er een coördinator locatiebeheer en per vestigingsplaats is er een lokale preventiemedewerker (LPM) of lokale preventieadviseur (LPA) aangesteld. Zij fungeren als contactpersonen voor de IDPB en de dienst Patrimonium. Afhankelijk van de inschaling wordt het opleidingsniveau en worden de opgenomen opdrachten bepaald. Het centrale beleid streeft naar een transparant BVH-beleid waarbij renovatie centraal staat. De 'Lokale Werkgroep voor Preventie en Bescherming op het Werk' volgt per locatie alle aspecten van het veiligheids-, gezondheids- en milieubeleid op. Dit overleg en beheer draagt bij om tot een dynamisch risicobeheersingssysteem te komen op niveau van elke locatie. Hierbij kan elke cohabitant van een locatie, specifiek voor zijn organisatie, accenten aanbrengen. Binnen deze werkgroepen wordt er gestreefd naar participatie van de personeelsleden uit elke geleding. De werkgroep vergadert minimaal viermaal per schooljaar en tijdens het overleg van oktober actualiseert ze het globaal preventieplan (GPP) en het jaarlijks actieplan (JAP) voor het volgende kalenderjaar. De vermelde acties in het GPP en JAP zijn doorgaans gebaseerd op de vaststellingen van interne en externe deskundigen. De prioritering wordt bepaald op basis van duidelijke criteria of risicoanalyses, maar de uitvoering is soms afhankelijk van de beschikbare financiële middelen. Voor sommige verbeteracties is er onduidelijkheid over de termijn van uitvoering van de werken of onzekerheid over het vereiste budget. Zo heeft het AGSO op systematische wijze de tekorten in de elektrische laagspanningsinstallatie voor de verschillende vestigingsplaatsen weggewerkt. Een concrete planning om de inbreuken aan de hoogspanningsinstallaties in eigen beheer weg te werken, ontbreekt nog. Het bestuur beschikt nog niet over een preventief onderhoudsprogramma voor het instellingscomplex en de uitrusting. Voor het poetsen van de gebouwen maakt Encora gebruik van de diensten van een externe firma. De locaties met een laag risicoprofiel én zonder cohabitatie kunnen de BVH-aspecten opnemen tijdens een personeelsvergadering. In het verslag moet dan de bespreking van veiligheid, gezondheid en milieu duidelijk zijn opgenomen. Hoewel de laatste jaren sterk is ingezet op kwaliteitsvolle communicatie tussen de verschillende diensten en niveaus, blijkt uit de voorgelegde GPP/JAP dat de lokale verantwoordelijken niet op elke locatie op de hoogte zijn van de geplande acties en beleidsbeslissingen aangaande BVH.

De officiële inspraak van de werknemers in het welzijnsbeleid wordt voor het Stedelijk Onderwijs geregeld via het Speciaal Overleg Comité (SOC). Dit comité vergadert op regelmatige tijdstippen. In elke locatie stellen de lokale werkgroepen een GPP en JAP op. Nieuwbouwconcepten en grote renovaties zijn in aparte AGB-/patrimoniumprojecten opgenomen. De bundeling van alle GPP en JAP worden voorgelegd aan het SOC.

Het centrum beschikt over een onthaalbrochure voor de nieuwe personeelsleden waarin de voornaamste aspecten met betrekking tot het welzijnsbeleid zijn opgenomen. Afhankelijk van de vestigingsplaats en de aangeboden opleidingen zijn er rondgangen, werkplaatsreglementen ... Op regelmatige tijdstippen (opleidingsdirecteurs afhankelijk) zijn er nieuwsbrieven, infomomenten en personeelsvergaderingen, waarin elementen betreffende BVH worden opgenomen.

De divisie heeft ervoor geopteerd om alle secretariaatsmedewerkers op te leiden als EHBO-hulpverlener. Op enkele kleine vestigingsplaatsen, waar geen secretariaatspersoneel aanwezig is, nemen de leraren deze rol op. De evacuatieprocedure is gelijkgericht opgesteld voor alle vestigingsplaatsen. Deze voldoet aan de minimale vereisten, maar de optimalisering per specifieke vestigingsplaats is nog een werkpunt.

Specifiek voor de vestigingsplaats Grotesteenweg 226 zijn de bijkomende vaststellingen van toepassing. Enkel voor de opleiding Hout beschikt het centrum over een programma voor het onderhoud van de arbeidsmiddelen en machines. Voor de andere opleidingen is dit nog niet volledig uitgewerkt. Hoewel er op het niveau van AGSO een procedure rond het aankoop- en indienststellingsbeleid is uitgewerkt, wordt deze niet steeds toegepast bij de aankoop van goederen en arbeidsmiddelen. Zo beschikt het centrum ook nog niet over alle indienststellingsverslagen en conformiteitsattesten. Een recent verslag van de controle van de verwarmingsinstallatie op gas ontbreekt.

Hoewel er in de gebouwen voldoende nood- en veiligheidsverlichtingen geplaatst zijn, is er tijdens de rondgang vastgesteld dat een aanzienlijk aantal niet functioneren. Dit belemmert een veilige evacuatie in noodgevallen. Uit het gesprek met de verantwoordelijken blijkt dat dit probleem al lang gekend is en dat de herstelling vertraging oploopt.

Het centrum beschikt over een lokaal voor fotografie en een grimelokaal in de kelderverdieping.

Momenteel neemt het centrum voldoende compenserende maatregelen om het aantal lestijden in deze lokalen te beperken. Tegen 1 september 2017 zal het grimelokaal verhuizen.

In de verslagen van de IDPB, de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk (EDPB) en de LPA wordt melding gemaakt van klachten over te warme leslokalen. Het comfort van sommige klaslokalen wordt belemmerd door het gebrek aan doeltreffende zonnewering. De plaatsing van extra zonnewering is gestart in 2015 en zal volgens de planning voltooid zijn in 2019.

Tijdens de doorlichting is ook vastgesteld dat bepaalde lokalen (bv. praktijklokalen lichaamsverzorging) overbevolkt zijn, waardoor het veilig en comfortabel werken in het gedrang komen.

Specifiek voor de vestigingsplaats Grotesteenweg 224 zijn de bijkomende vaststellingen van toepassing. Het gebouw is recent gekocht door AGSO voor Encora. Momenteel is er een grote renovatie bezig van de tweede, derde en vierde verdieping. Deze bouwlagen maakten bijgevolg geen deel uit van het onderzoek. De werken zorgen slechts voor een beperkte overlast op de andere verdiepingen, die al succesvol gerenoveerd zijn. Het einde van de werken is voorzien tegen 1 september 2017. Voor deze vestigingsplaats beschikt het centrum nog niet over een geldige milieuvergunning. In het verslag van de IDPB wordt melding gemaakt van het grote aantal cursisten in sommige leslokalen, wat een invloed heeft op het comfort.

Specifiek voor de vestigingsplaats Eikenstraat 8 zijn de bijkomende vaststellingen van toepassing. Er is op het niveau van AGSO een procedure rond het aankoop- en indienststellingsbeleid uitgewerkt, maar deze wordt niet steeds toegepast bij de aankoop van goederen en arbeidsmiddelen. Voor de opleiding Auto beschikt het centrum nog niet over een geactualiseerde inventaris van de producten met gevaarlijke eigenschappen.

Het centrum krijgt een gunstig advies beperkt in de tijd, voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. De onderwijsinspectie stelt vast dat het beleid ernstige inspanningen levert om de kwaliteit van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne consequent te bewaken. Wanneer dit beleid daadkrachtig optreedt en de verbeteracties uitvoert, is ze in staat om op eigen kracht de resterende tekorten weg te werken.

4.1.3 Voldoet het centrum aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft het centrum de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet volwassenenonderwijs (DV), art. 56,6°)	ja

4.2 Respecteert het centrum de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Heeft het centrum een reglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet volwassenenonderwijs (DV), art. 120 en 121)	ja
• de bijdrageregeling (art.120 en 121 DV)	ja
• het reglement van orde (art. 120 DV)	ja
• het evaluatiereglement dat minstens de evaluatievoorwaarden, de vorm van elke evaluatie, de tijdvakken waarbinnen de evaluaties worden afgelegd, de samenstelling van de evaluatiecommissies, de wijze van beraadslaging door de evaluatiecommissies en bekendmaking van evaluatieresultaten en de procedures voor afhandeling van conflicten en vrijstellingen omvat (art. 39 en 120 DV)	ja
• informatie over de klachtenprocedure (art. 120 DV)	ja
Respecteert het centrum de vakantieregeling en de aanwending van de onderwijstijd? (art. 26 DV)	ja
• het centrum is gedurende 40 weken administratief geopend	ja
• een module kan starten op elk ogenblik van het schooljaar en gespreid worden over een aantal dagen en weken, zoals het centrum het nodig acht, met inachtneming van de vakantieregeling	ja
• een centrubestuur organiseert het opleidingsaanbod op die manier dat het aantal geplande lestijden overeenstemt met het aantal te organiseren lestijden, zoals bepaald in de opleidingsprofielen. Lestijden die samenvallen met een wettelijke, decretale of reglementaire feestdag, worden geacht gepland te zijn	ja
• om een correcte uitvoering van de vakantieregeling mogelijk te maken, kan het aantal geplande lestijden maximaal 8% afwijken van het aantal te organiseren lestijden zoals bepaald in de opleidingsprofielen	ja
Ontwikkelt het centrubestuur een kwaliteitszorgsysteem met betrekking tot (art. 52 DV)	ja
• de organisatie van het onderwijsaanbod	ja
• de leertrajectbegeleiding op het niveau van de individuele cursist	ja
• de uitvoering van andere onderwijsopdrachten en bevoegdheden toegekend aan de centra	ja
• de organisatie en het beheer van de instelling zodat de doelstellingen van de organisatie behaald worden	ja
• de behandeling van de cursist en van de personeelsleden met respect voor hun rechten en plichten	ja
• de uitvoering van de administratieve en organisatorische opdrachten en bevoegdheden toegewezen aan de centra	ja
• de permanente vorming van het personeel	ja
Realiseert het centrubestuur dit kwaliteitszorgsysteem door permanent en op eigen initiatief toe te zien op de kwaliteit van hun onderwijsactiviteiten? (art. 52 DV)	ja
Beoordeelt en certificeert het centrum de reeds verworven competenties? (art. 3,6°)	ja

5 BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

5.1 Aanvangsbegeleiding

Doelgerichtheid Encora geeft een generieke voorstelling aan alle nieuwe medewerkers waarbij zij het AGSO beter leren kennen, met specifieke aandacht voor de rol en het belang van het volwassenenonderwijs. Voor de verdere uitrol van de aanvangsbegeleiding vertrouwt Encora op de expertise van de verschillende opleidingsdirecteurs om die vorm te geven. De HR-coördinator is nog geen schooljaar in dienst en focuste zich tot nu toe op de processen personeelsadministratie. Later zal o.a. het uitwerken van een generieke visie op aanvangsbegeleiding één van de vele uitdagingen zijn.

Voor de taalafdeling en voor AAV beschikt het centrum over een checklist voor de begeleiding van nieuwe leraren. Bij de rekrutering wordt al gepeild naar de vertrouwdheid met competentiegericht onderwijs, naar de kennis over evaluatiepraktijk en naar de specifieke agogisch-didactische aanpak in het volwassenenonderwijs.

Ondersteuning Het centrum stelt in de eerste plaats de opleidingscoördinatoren verantwoordelijk voor het coachen en begeleiden van de nieuwe leraren. Deze coördinatoren overlopen alle praktische informatie en stellen de nieuwkomers voor aan de vakcollega's die binnen de vakgroep al dan niet een peter/meter aanstellen. Dit is afhankelijk van de doeltaal en of er al dan niet parallelklassen ingericht worden. Na één of twee maand volgt een klasbezoek door de opleidingscoördinator die een coachende ondersteuning biedt. De functioneringsbegeleiding is de taak van het directieteam. Zij houden een functioneringsgesprek op het einde van het schooljaar. Voor AAV gebeurt de aanvangsbegeleiding op een gelijkaardige manier, met dat verschil dat er geen peter/meter wordt aangesteld omdat dit een klein lerarenteam is met veel informeel overleg, gelet op het cursistenprofiel in deze opleiding.

Doeltreffendheid Het centrum kan de doeltreffendheid van de aanvangsbegeleiding nog moeilijk benoemen omwille van de recente samenstelling van het beleids- en directieteam. Van de vier opleidingscoördinatoren voor de taalafdeling zijn er drie pas in september jongstleden gestart. Gelet op de vroeger dalende trend in de taalafdeling zijn er bovendien weinig nieuwe leraren, waardoor het accent eerder ligt op deskundigheidsbevordering dan op de aanvangsbegeleiding. Binnen AAV is er een hecht klein team aan het werk dat omwille van de aard van de opleiding en van de cursisten veel intensiever met elkaar samenwerkt.

Ontwikkeling Intern zet het centrum voor de taalafdeling o.a. senior leraren in als opleidingscoördinator en maakt op die manier gebruik van de interne expertise. Binnen de functioneringscyclus peilt het directieteam wel naar de bevindingen inzake aanvangsbegeleiding, maar tot specifieke bijsturingen heeft dit nog niet geleid.

5.2 Deskundigheidsbevordering

Doelgerichtheid De visie van Encora is dat de opleidingsdirecteurs verantwoordelijk zijn voor de pedagogische kwaliteit van de opleidingen. Encora werkt jaarlijks een verplicht nascholingsplan uit dat conform de regelgeving, goedgekeurd wordt door het Afzonderlijk Bijzonder Comité (ABC).

Het talentcentrum zet vooral in op het delen van expertise binnen de eigen vakgroep. Op basis van een tweejaarlijkse behoeftepeiling worden de prioriteiten binnen het aanbod bepaald. Voor Aanvullende algemene vorming was het nieuwe opleidingsprofiel vooral een aanleiding om samen met externe partners in te zetten op deskundigheidsbevordering.

Ondersteuning De taalafdeling heeft de voorbije jaren sterk gewerkt aan de optimalisering van de evaluatiepraktijk, en zet nog altijd in op de evaluatie van spreekvaardigheid en de ontwikkeling van een portfolio in richtgraden 3 en 4. Daarnaast heeft het centrum aandacht voor het uitwisselen van expertise via de oprichting van o.a. een evaluatiedatabank. Taalleraren benutten zowel interne als externe nationale en internationale navormingen om te professionaliseren, zoals blijkt uit de overzichten van de gevolgde nascholingen de voorbije schooljaren. De afdeling Aanvullende algemene vorming werkt samen met een aantal externe partners om te professionaliseren, vooral met de Federatie tweedekansonderwijs en met de pedagogische begeleidingsdienst van OVSG. Daarnaast is er in beide afdelingen ook een permanent intern nascholingsaanbod rond het gebruik van de elektronische leeromgeving en het elektronisch bord, rond afstandsleren (met coaching vanuit de lerarenopleiding van CVO HBO5 Antwerpen), en tijdens de gemeenschappelijke pedagogische studiedag. Het centrum heeft een specifiek ankerpunt voor alle vragen rond de elektronische leeromgeving. Gelet op het cursistenprofiel van AAV worden nascholingen gevolgd over omgaan met getraumatiseerde cursisten en het werken rond diversiteit. Ook de efficiëntere samenwerking op het vlak van trajectbegeleiding binnen Encora is een goede vorm van interne professionalisering in het belang van de cursist.

Doeltreffendheid De effecten van de nascholing rond evaluatiepraktijk blijken uit de erkenningsonderzoeken. Het blijft echter een moeilijke oefening om elke leraar binnen elke vakgroep te overtuigen van de meerwaarde van permanente professionalisering. Er zijn per vakgroep grote verschillen. Professionalisering is een item dat verder opgenomen wordt door het directieteam in de functioneringscyclus. Voor AAV is er sterk gewerkt aan de implementatie van de nieuwe opleidingsprofielen, via het ontwikkelen van nieuw cursusmateriaal tot het uitwerken van de verschillende trajecten voor de cursisten.

Ontwikkeling Het centrum neemt de opmerkingen van de collegiale visitaties van de taalafdeling ter harte en zet daarop in via extra professionalisering. De meeste leraren zijn bereid te professionaliseren. Zij betreuren de verminderde mogelijkheid om internationale nascholingen te volgen met het wegvallen van de Grundtvig projecten. Het centrum heeft wel een zeldzaam internationaal Erasmus+ project lopen 'Speaking for Yourself', wat sowieso de professionalisering van de betrokken taalleraren ten goede komt. Ook het directieteam zet in op professionalisering via het leernetwerk 'Kwaliteitszorg' en via het jaarlijks seminarie, beiden georganiseerd door de pedagogische begeleidingsdienst OVSG. De coördinator AAV is ingeschreven voor de HRM Masterclass 'Groeipad voor Middenkaderleden'. De recent aangestelde opleidingsdirecteur wijst op de interne samenwerkingsmogelijkheid binnen Encora voor beginnende directiefuncties. De directeur benoemt de intervisiegesprekken met een collega als een meerwaarde voor de eigen deskundigheidsbevordering als leidinggevende.

5.3 Onderwijsaanbod

Doelgerichtheid Encora bepaalt het aanbod op basis van een aantal vastgelegde criteria in overleg met de opleidingsdirecteurs en met de vakorganisaties. De strategie om een opleiding te organiseren bestaat uit vier pijlers: de arbeidsmarktgerichtheid, de diplomagerichtheid, het aanbod Nederlands tweede taal (NT2) en het aanbod moderne vreemde talen (MVT). Daarnaast zijn er tal van parameters die van belang zijn zoals de infrastructuur, behoeften van cursisten, het rendement van een opleiding en het beschikken over voldoende lesuren of de inzetbaarheid van leraren. Voor de maatschappelijke relevantie van een opleiding rekent Encora in de eerste plaats op de verschillende opleidingsdirecteurs om de noden en regionale behoeften te detecteren. Encora beheert centraal de samenwerking met VDAB of met specifieke belangengroepen, wat een meerwaarde betekent voor de hele organisatie. De verschillende opleidingsdirecteurs bewaken in het belang van hun specifieke aanbod alle mogelijke samenwerkingsverbanden met andere organisaties of met andere aanbieders.

Het centrum blijft op basis van de laatste referentieperiode stabiel in aantal lesurencursist gegenereerd vanuit de taalopleidingen en kent een gecontroleerde groei voor de opleiding Aanvullende algemene vorming. Voor de taalopleidingen richt het centrum een aanbod in dat inspeelt op de vragen van de individuele cursist, maar ook op de regionale behoeften bijvoorbeeld via de samenwerking met het Tropisch Instituut voor taalopleidingen Engels. Het centrum stemt het talenaanbod af op de andere aanbieders in Antwerpen, wat leidt tot afspraken rond de praktische organisatie en eventueel tot een warme overdracht bij een afbouwend aanbod. Het belang van de cursist primeert bij het maken van deze afspraken. De cursist moet immers in staat zijn om in de regio de opleiding te kunnen afwerken. Voor Aanvullende algemene vorming (AAV) is er een samenwerking met de Federatie tweedekansonderwijs, VDAB, CLB en met andere externe partners. Het aanbod van de verschillende modules wordt in het belang van de cursist afgestemd op dat van de interne beroepsgerichte opleidingen van Encora voor Harde en Zachte technieken en voor Personenzorg. Dit maakt het praktisch mogelijk voor de cursisten om het aanbod te combineren in hun weekplanning.

Ondersteuning Encora voert sinds 2013 campagne om de nieuwe naam van het gezamenlijke aanbod voor stedelijk volwassenenonderwijs in de gehele regio te promoten. De opleidingsdirecteuren staan daarnaast zelf in voor de promotie naar hun specifieke doelgroepen. Zij leggen ook contacten met het werkveld en beroepsverenigingen of met andere aanbieders van volwassenenonderwijs. De kwaliteitsvolle invulling van de opleidingen is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van elke opleidingsdirecteur.

Het centrum voert promotie via specifieke flyers voor de taalopleidingen maar zet ook in op de sociale media. Bovendien is de vorig jaar geïntroduceerde mogelijkheid om online in te schrijven een meerwaarde voor de taalcursist. Voor AAV biedt de samenwerking met de Federatie een extra vorm van kwaliteitsvolle ondersteuning, naast het leernetwerk trajectbegeleiding binnen Encora zelf (NT2, HBO5, AAV, PZ, zachte en harde sector). Er zijn hierdoor belangrijke stappen gezet om trajectbegeleiding binnen de verschillende opleidingen gelijkgericht aan te pakken. De samenwerking binnen Encora met de verschillende opleidingsgroepen zorgde al voor een gelijkmatiger spreiding van de samenwerking met de beroepsgerichte opleidingen waar die er vroeger bijna uitsluitend met Personenzorg was.

Doeltreffendheid Encora heeft in september 2016 een kwaliteitscoördinator aangeworven om o.a. de verbanden tussen aanbod en leerprestaties, tussen aanbod en tewerkstelling en de effectiviteit van het aanbod systematisch en structureel te onderzoeken en duidelijk in kaart te brengen. Op dit ogenblik zijn er wel bevragingen en is er overleg op niveau van de opleidingsdirecteuren om het aanbod te bepalen. Er ontbreekt echter nog een grondige en systematische analyse van het aanbod waardoor bepaalde beslissingen beter kunnen gekaderd worden.

Het gegeven dat de talen niet langer in een sterk dalende trend zitten en dat AAV inzet op een gecontroleerde groei is positief. Daaruit blijkt dat het centrum in het aanbod de juiste keuzes maakt. Het beleidsteam beseft echter ten volle dat meer inzicht in data over leerprestaties en over de effectiviteit van het aanbod verder kunnen geanalyseerd worden. Daarvoor rekent het op de aanwerving van de nieuwe kwaliteitscoördinator. In alle geval leidde de vrij recente overdracht van de opleiding AAV naar dit centrum al tot een meerwaarde voor het beleidsteam.

Ontwikkeling Encora is opgericht in de huidige samenstelling teneinde o.a. de decretale jaarlijkse aftopping in het volwassenenonderwijs en de gevolgen ervan voor het dalend aantal lesuren te kunnen stoppen. Daarin is het geslaagd: op drie schooljaren tijd is de aftopping tot nul herleid. Om dit te realiseren zijn er wel elk jaar verschuivingen in het aanbod via overdrachten tussen de centrumnummers. Voor de administratief medewerkers is dit een complexe aangelegenheid: cursisten en personeelsleden kunnen van instellingsnummer wisselen. De opleidingsdirecteurs blijven altijd hun eigen opleidingen aansturen en beheren, onafhankelijk van het centrumnummer. Jaarlijks bespreekt Encora op de divisieraad (DIRA) het aanbod voor het volgende schooljaar. Om het aanbod te optimaliseren is het mogelijk dat een opleidingsdirecteur een opleiding moet afbouwen ten gunste van het aanbod bij een collega. Dat dit een impact kan hebben op het aanbod van een bepaalde opleidingsgroep is een feit. De interne communicatie naar alle personeelsleden over het hoe en waarom een afdeling al dan niet wordt ingericht volgend schooljaar is daarin cruciaal. De duiding van een beleidsbeslissing rond het aanbod verdient permanente aandacht.

Het talencentrum richt dit jaar voor het eerst Zweeds richtgraad 3 in op vraag van de cursisten en vanuit een regionale behoefte. Het centrum wil meer samenwerking zoeken met secundaire en hogescholen en of universiteiten, gebruik makend van de nieuwe mogelijkheid inzake kortlopende taalcursussen van 40 lestijden. Voor AAV wil het centrum efficiënter samenwerken binnen Encora rond trajectbegeleiding. Het centrum hoopt op termijn binnen Encora voldoende capaciteit en mogelijkheden te hebben om AAV en alle diplomagerichte opleidingen volledig op elkaar af te stemmen en zo intern nieuwe doelgroepen aan te spreken.

6 ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM

Het onderzoek naar het algemeen beleid van het centrum levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De directeur, de adjunct-directeur, de opleidingscoördinatoren en de trajectbegeleider vormen het beleidsteam. Het beleidsteam stuurt de onderwijskundige coördinatie aan. Ondanks dat de opleidingsdirecteur recent aangesteld is, een aantal opleidingscoördinatoren binnen de talen gewisseld zijn en het studiegebied Aanvullende algemene vorming (AAV) pas sinds twee jaar overgeheveld is naar dit centrum, valt de professionaliteit van het beleidsteam op in de wijze waarop het centrum vorm krijgt. Het beleidsteam streeft naar samenwerking rond de onderwijskundige processen tussen de talen en AAV. Hiervoor rekent het vooral op de inzet van de opleidingscoördinatoren. De opleidingsdirecteur en de ervaren adjunct-directeur werken nauw samen, zij delen hetzelfde kantoor en overleggen dagelijks met elkaar. Ondanks het feit dat bepaalde functies binnen het beleidsteam pas ingevuld zijn, is er een organigram. De doelmatigheid van de samenstelling van het beleidsteam kan nog niet nagegaan worden.

Voor bepaalde ondersteunende taken doet het beleidsteam een beroep op de diensten aangestuurd vanuit de divisie volwassenenonderwijs. Voor HR, kwaliteitszorg en BVH zijn er aanspreekpunten in de divisie. Ook voor ICT en ELO ondersteuning zijn er teams ter beschikking van de divisie. Nochtans blijft de ondersteuning tot op de werkvloer nog vaak een probleem. De cursisten- en personeelsadministratie van het centrum gebeurt eveneens vanuit de divisie. De werking ervan kan nog geoptimaliseerd worden.

Het centrum organiseert lessen op twee lesplaatsen. Het directieteam werkt een rooster uit, waardoor het minstens éénmaal per week aanwezig is op de andere lesplaats. De leraren geven aan dat het directieteam gemakkelijk aanspreekbaar en bereikbaar is.

Binnen de opleidingen talen en AAV doet de directie geregeld klasbezoeken in het kader van de functioneringscyclus en de aanvangsbegeleiding.

Visieontwikkeling Het centrum beschikt over een eigen visie voor algemene vorming en voor talen. Met het aanbod AAV biedt het centrum de cursisten de kans een diploma secundair onderwijs te behalen, wat getuigt van een betrokkenheid op een maatschappelijke opdracht. Het centrum bereikt momenteel een kleine doelgroep. In de toekomst wenst het centrum meer in te zetten op het aantrekken van cursisten vanuit de verschillende beroepsopleidingen binnen Encora. Het centrum vertaalde de visie in een aantal strategische, operationele doelen en acties per schooljaar. De acties zijn opgenomen in kwaliteitsvolle projectfiches. Bij de ontwikkeling van deze fiches is geregeld teruggekoppeld naar de leraren, met als doel de betrokkenheid van de leraren te verhogen. De teamvergaderingen AAV zijn nog te recent om een meer gelijkgerichte aanpak van een aantal onderwijskundige processen, zoals de evaluatiepraktijk, aan te pakken.

Het centrum wenst zich te profileren als gespecialiseerd talentencentrum voor volwassenen. Het inzetten op de vakdidactiek, competentiegericht en interactief talenonderwijs is dan ook een feit. De visie is voldoende gekend door de taalleerkrachten. Maar door de terugval van het aantal leraarsuren in deze afdeling en de onzekerheid die dit voor het personeel meebracht, staan niet alle vakgroepen even ver met het implementeren ervan. Het beleidsteam erkent de verschillen in aanpak binnen de vakgroepen, zij zet dan ook sterk in op ondersteuning en begeleiding van de coördinatoren en het lerarenteam door het aanbieden van doelgerichte vorming.

Besluitvorming Het centrum maakt sinds september 2013 deel uit van Encora. Dit functionele organisatiemodel heeft impact op de wijze waarop het centrum tot beslissingen komt. Belangrijke beleidsbeslissingen worden namelijk genomen in de divisieraad (DIRA) door de verschillende opleidingsdirecteurs, de zakelijk directeur en de divisiedirecteur. De vergaderingen van de DIRA zijn wekelijks. De strategische aanbodsoefening, de beschikbare financiële middelen, de aansturing van de administratieve medewerkers, HR zijn aspecten die in deze vergadering aan bod komen. De verslagen van de DIRA zijn beschikbaar voor de opleidingsdirecteurs. Relevante informatie uit dit overlegorgaan geeft de opleidingsdirecteur desgewenst door aan zijn beleidsteam en andere personeelsleden. Het formele overleg met de vakorganisaties, het Afzonderlijk Bijzonder Comité (ABC) wordt op het niveau van het centrumbestuur georganiseerd. De communicatie over de beslissingen die impact hebben op het eigen centrum is nog een werkpunt.

Door de recente wijzigingen in de beleidsstructuur van dit centrum hanteert het beleidsteam momenteel de bestaande organisatiestructuren om informatie uit te wisselen en tot beslissingen te komen. Een transparant schema van alle mogelijke overleg binnen het centrum is beschikbaar. Het schema verduidelijkt wie betrokken is en wat de beslissingsbevoegdheid is van het overleg. Gezien de specificiteit van de twee opleidingsgroepen is er een apart overleg tussen de directie en de coördinatoren van talen en van algemene vorming. Dit overleg gaat zowel over agogische thema's als over organisatorische aspecten. De input die de opleidingscoördinatoren leveren, is waardevol. Zij doen hiervoor een beroep op de informatie en expertise aangeleverd vanuit de vakgroepen of de leraren. Het centrum organiseert geregeld overleg met de zakelijke adjunct-directeur, die de administratieve medewerkers aanstuurt. Dit is nodig om een betere afstemming te krijgen over de zakelijke processen die in de divisie opgenomen worden.

Binnen de talen zijn er naast de vakgroepen, verschillende werkgroepen actief die kwaliteitsvol werk leveren omtrent het evaluatiebeleid, het cursusmateriaal, de internationalisering. Gezien het beperkt aantal leraren in de opleiding AAV is er voortdurend informeel overleg binnen de vakgroep.

De doorstroom van de informatie naar de personeelsleden verloopt via diverse kanalen. De directie streeft ernaar de communicatie waar mogelijk gemeenschappelijk te doen voor het hele lerarenkorps. Het centrum organiseert drie personeelsvergaderingen per jaar, waarvan de eerste van het huidige schooljaar gemeenschappelijk was. Ook via de elektronische ad valvas krijgen personeelsleden wekelijks de gemeenschappelijke nieuwsbrief. Binnen de talen organiseert het centrum een aantal briefingsrondes op verschillende tijdstippen en op verschillende lesplaatsen, zodat belangrijke informatie snel gedeeld wordt.

Kwaliteitszorg Het centrum vertrekt vanuit de ‘Conceptnota Interne kwaliteitszorg Encora’. Hierbij staat het systematisch onderzoeken van de kwaliteit van de onderwijsprocessen aan de hand van de PDCA-cyclus op het niveau van het centrum, de opleiding en de module centraal. Het beleidsteam talen en AAV past de kwaliteitscirkel nog niet systematisch toe op de drie niveaus. Het centrum organiseert wel systematisch cursistenbevestigingen binnen de taalopleidingen. Deze peilen naar inhoudelijke aspecten van de opleidingen. De resultaten ervan zijn beschikbaar voor de individuele leraar en het beleidsteam. Via de functioneringsgesprekken kan deze informatie uitgewisseld en opgevolgd worden in het belang van de opleiding, de leraar en de cursist. Ook omtrent andere aspecten, zoals het gebruik van het online-inschrijvingsplatform en de cursistenuitval, zijn er al bevestigingen gebeurd. De analyse van deze gegevens kan echter nog geoptimaliseerd worden. De afdeling talen staat open voor externe evaluatie. Zij nam al tweemaal deel aan een collegiale visitatie. De werkpunten die daaruit voortvloeien hebben naar concrete acties geleid.

Ook binnen de afdeling AAV werden tevredenheidsbevestigingen georganiseerd. De bevestiging over de tevredenheid van de trajectbegeleiding leidde naar bijstellingen in het intakebeleid. De opleidingscoördinator en de trajectbegeleider AAV spelen eveneens kort op de bal door de gesignaleerde knelpunten aangereikt door de leraren of de cursisten direct aan te pakken. Maar dit gebeurt nog niet altijd systematisch.

De directie geeft aan dat zij vragende partij is om meer gerichte analyses van datagegevens uit te voeren met het oog op kwaliteitsontwikkeling. De recente aanstelling van een kwaliteitscoördinator met als doelstelling alle centra SVWO en HBO5 te ondersteunen in de datageletterdheid om een meer evidence based beleid te voeren kan hier een oplossing bieden.

7 STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM

7.1 Wat doet het centrum goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie in de moderne vreemde talen
- De ontwikkeling van het lesmateriaal in Arabisch richtgraad 1

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De expertise, de betrokkenheid en het engagement van de lerarenteams
- De samenwerking met andere centra in functie van de instroom en de doorstroom
- De intake als onderdeel van de trajectbegeleiding AAV
- De ondersteuning van de cursisten en de leraren door de coördinatoren en de trajectbegeleiders in AAV

Wat betreft het algemeen beleid

- De toegankelijkheid en de professionaliteit van het beleidsteam
- Het streven naar een gezamenlijke doelgerichtheid

7.2 Wat kan het centrum verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De samenwerking over de vakgroepen en de opleidingen heen

Wat betreft het algemeen beleid

- Functioneel datagebruik met het oog op kwaliteitsontwikkeling
- De ontwikkeling van een doeltreffend en gebruiksvriendelijk cursistenvolgsysteem

8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de **erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **28-10-2019** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "**gunstig advies**".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de **erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** voor alle structuuronderdelen van het secundair volwassenenonderwijs.
- voor de **overige erkenningsvoorwaarden**.

9 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Ingrid VAN CAUTER de inspecteur-verslaggever	Kathy De Winter de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van het centrum	